

P. Gu. **T H E S E S**
 D E
I N I V S V O C A N D O,
 E T D E
E D E N D O:

p. 40

S V M P T Æ E X T I T T . D . E T C .
ciusdem argumenti.

E A S P R Æ S I D E
H V B . G I P H A N I O I V R I S C O N S V L T O,
 &
A N T E C E S S O R E,
I O H A N N E S M O L I T O R F . N O R I C V S
disputando tuebitur, Idibus Martijs,

A N N O

C I D . I D . X I C .

A L T O R P H I I,
T Y P I S C H R I S T O P H O R I L O C H N E R I,
 & *Iohann. Hofmanni, Typographorum*
Academicorum.

Respondens
9. Martij

THESES DE IN IUS VOCANDO, ET DE EDENDO.

PROPOSITIO I.

MINIMUM Actionum, sine quibus experiri in iudicio nemo potest, principium, ab in Ius Vocatione incipit. Vtique enim in primis adversarius in Ius Vocandus est, in primo Iudicio. Causa enim appellationis *μὴ νομῆτος* agi potest, ut nova in Ius Vocatione, & Editione, & Litis contestatione ibi non sit opus.

I I.

Adeo autem necessaria est in Ius Vocatio, ut ne rescripto quidem Principis tolli possit. Est enim iuri naturæ consentaneum, ne quis inaudita causa condemnetur, quod & XII. tab. cautum fuit.

Et tamen Ioannes Asinius Pragmaticus satis notus, commemorat 145. casus, in quibus Citatio, ita enim vocat, non sit necessaria. Confundit scilicet in Ius Vocationem cum Citatione, & cum Presentia. nam in plerisque casibus coram Magistratu vel à Magistratu peragendis, adhiberi debent hi, quos causa vel actus contingit. Sed in Ius Vocatio ab illis plurimum differt.

I I I.

Olim in Ius Vocatione prior erat Actionis Editio. Puto & Vadimonium ante in Ius Vocationem promitti solitum. Id enim indicat Cic. pro Quinct: idque eo consilio, ut privatim, si posset, res transigeretur, sine fraude. Impetratio autem, & Denunciatio Actionis, videntur posteriores fuisse.

Iure Iustiniano Vadimonij de quo & infra, Impetrat. & Denunc. nullus est usus: & Vocatio atque Editio eodem tempore fieri debent.

I V.

Nihil autem interest, in Ius, an in Iudicium Vocare dicas, quamvis in Iure, & in Iudicio aliquid fieri, sæpè differant, plerunq; Vocandi verbum Romani hac in re imitati sunt à Græcis, qui *καλέω* dicunt. Vnde & Calare vetus verbū Latinum. Impp. posteriores interdum Convenire, & Admonere dicunt. Pragmatici, & Glossogr. pro eo abutuntur verbo Citare: quo tamen Veteres uti solent, non de hac in Ius Vocatione, sed de Evocatione jussu Magistratus facta,

V.

Vocat enim privatus, Citat Magistratus, 2. Vocatur adversarius coram, Citatur absens, 3. Vocatio fit voce privati, hodieq; Executoris Libello, aut Denunciatione aut Litteris: quanquam proprie Citari voce Præconis, aut Edicto: nam litteris, Evocari dicimur: 4. Vocatio hæc Iuris tantum experiundi in Iudicio, Citatio multis aliis, & de Causis, & in Actionibus fieri solet, 5. Vocatur solus adversarius; Citantur & alii, ut testes. 6. Vocatio fit antè, Citatio quæ in Iudicio, fit plerunq; post litem contestatam. 7. Vocatio fit semel, Citatio sæpius adhiberi, in eodem Actu, potest.

Hæc distinctio, & rerum, & verborū, cū sit verissima, eaq; jam pridem à magnis Iurisconsultis indicata: existunt tamen hodie nonnulli, qui falsis auctoritatibus adductis, confusionem suorum confirmare conentur.

V I.

Neque verò Vocare hic est, trahere, vel ducere, ut & Nonius & recentiores nonnulli putant: id enim, cū aliis, tūm verbo illo *καλέω* refellitur.

V I I.

Fateor quidem olim fuisse ex Vocatis, qui duci possent: Sed ex eo non efficitur, Vocare idem hîc valere, quod ducere.

I I X.

Nam ex XII. tab. & Edict. Prætorum trimembris erat distinctio.

distinctio. Alij namq; Vocari poterant, sed non duci, ut omnes femine puberes, & honeste: ut viri, qui Vocantem sequerentur. Alij neq; duci neq; Vocari poterant, de quibus fuit Edictum, *QVI NEQ; VE SEQ; VANTVR NEQ; VE DVCANTVR*. Erant denique alii contra, qui & Vocari poterant, & duci, nempe illi, de quibus Lexilla XII. tab. *SI CALVITVR, PEDEMVE STRVIT, MANVM ENDO IACITO*.

I X.

Nostro jure nemo duci potest invitus, ne ab Executore quidem. Nov. 55. Et bimembris modò est distinctio: Alij enim Vocari possunt, Alii non possunt, & horum quidam omninò non possunt, alii non nisi permissu Prætoris: Vt reipsa jam quoque trimembris videatur esse partitio.

X.

In Ius igitur Vocare est, Iuris sui, in Iudicio experiundi, causa ad eum, qui Iurisdictionem, sive propriam, sive mandataam habet, die iusto, per Executorem, sive Viatorem, vocare adversarium, dato ei simul Conventionis Libello.

X I.

Neque feriatis diebus Vocari quis plerunq; potest invitus, quamvis Pragmatici contendant, semper posse. Neque Libellum dare Magistratui, aut Principi adversus aliquem, est in Ius vocare: ut neque in Ius Vocare hîc dicitur, qui ut se defendat, adversarium à Magistratu vocari postulat.

X I I.

Idem est de eo dicendum, qui licet experiundi causa adversarium, non ad Magistratum, sive eum qui Iurisdictionem habet, sed ad Pedaneum Iudicem vocat, ad quem ne venire quidem vocatus tenetur. Quinetiam ad omnem Magistratum non rectè quis in Ius vocatur, sed ad eum duntaxat, qui vocationem habet, ut veteres loquuntur, ac pro Tribunali sedet.

Olim Magistratus alij vocationem habebant, ut Consules & ceteri qui Imperium: alij prehensionem solam, ut Tribuni Pl. alij neutrum ut Questores. Agell. lib. 13. c. 12. Quæ distinctio Iuri fortasse Iustiniano consentanea est.

X I I I.

Duobus autem modis fieri potest Vocatio: Alia enim est vulgaris, quam modò descripsimus, Cum quis adversarium suum, adito, aut etiam non adito priùs Iudice, per Executorem (olim per se ipse) in Iudicium vocat. Alia principalis, ut ita dicam, cum quis Principi preces offert, à quò postea iussio ad Iudicem, & ad Reum procedat.

X I V.

Videtur enim hodie in arbitrio esse Actoris, adire aut non adire priùs Iudicem, quam adversarium in Ius vocet: cum nullum de adeundo extet præceptum.

X V.

Quare quod Pragmatici vulgò jactant, in Ius Vocationis tria esse, ut ipsi loquuntur, extrema, Commissionem, hoc est, mandatum Iudicis, ipsam Vocationem, sive ut loquuntur, Executionem Commissionis, & Relationem, seu Renunciationem ab Executore Iudici faciendam, moribus quidem est receptum, sed Iuri & Legibus non satis consentaneum: in quo nulla aut Mandati, aut Renunciationis mentio.

X V I.

Iidem Dd. & sex quæ vocant Requisita ponunt, ut necessaria ad Vocationem litteris, aut scripto faciendam. 1. nomen Iudicis, 2. nomen Rei, 3. nomen Actoris, 4. Causam, 5. Locum, 6. Diem.

X V I I.

Ecce autem quam multa hic peccentur! Primò enim Citatio quidem, aut Evocatio, à Magistratu Litteris fieri potest: in Ius Vocatio non fit Litteris, sed coràm, ut & supra dict. hodie tamen adhibito Libello, non tam Vocationis, quam Editionis causa. 2. Causa ad Editionem potius, quam ad Vocationem pertinet. 3. Vocatio non fit in diem, sed purè: quamvis hodie volenti dentur tacitè à lege xx. dies Vocato, ad deliberandum. 4. Supervacanea quoque est mentio Loci, qui de Iudice satis intelligitur.

X I I X.

Postremò verè necessaria omittuntur: 1. Vocationem per

per Executorem; 2. ad Magistratum non procedentem, sed pro Tribunali sedentem: 3. Vocationem cum Libello fieri.

X I X.

Ex his quoque perspicuum est, quam vitiosa sit Glossogr. divisio Vocationis in Ius, sive, ut ipsi loquuntur, Citationis. Eam enim partiuntur in Verbalem, Realem, Eam quæ Litteris, Edicto, Præconis voce, sive Tuba, & Campana fiat. Nam primò Prensio nō est in Ius Vocatio, quam Prensionem, Pragmatici barbarè vocant Realem Citationem: Deinde Litteris, Edicto, &c. non fit in Ius Vocatio, sed Citatio, aut Evocatio, ut jam supra d.

X X.

Omnes autem vocari possunt, qui non prohibentur. Sunt enim qui omninò prohibeantur: sunt alii qui prohibeantur sine venia Prætoris vocari.

X X I.

Omninò prohibentur, 1. Magistratus P. R. major, sive qui Imperium habet. 2. Sacerdos, dum sacra facit. 3. si qui propter loci religionem inde se movere non possunt. 4. equo publico in causa publica transvehens. 5. Iudex dum causam cognoscit. 6. Patronus dum causam agit apud Prætorum. 7. Ducens funus iustave mortuo faciens, & quidem hodie ex Nov. 115. per novem dies. 8. comitantes funus. 9. is qui litigandi causa certo loco sisti cogitur. 10. furiosus, 11. infans. 12. puella impubes, alieno juri subjecta.

X X I I.

Hac ætate, Magistratus quia ferè sunt perpetui, maximè in regnis, rectè in Ius vocari posse videntur.

X X I I I.

Sine venia & permisso Prætoris prohibentur generaliter hæ personæ, quibus præstanda est Reverentia, ut sunt: 1. Parentes utriusque sexus in infinitum, etiam Adoptivi, & naturales: mater quoque injusta: Adoptivi autem quam diu durat Adoptio, & nisi filius is vocet, qui Castrensè habeat peculium.

peculium. Huic enim permittitur, sed causa cognita, ut patrem Adoptivum vocet. Planè Adoptivi parentis parentes impunè in Ius vocari possunt.

XXIV.

II. Patronus, patrona: nec interest suo patronus nomine, an alieno, ut tutorio, vocetur à Liberto, nisi eum Libertus non suo, sed alieno nomine ut tutor vocet. III. Parentes, & liberi Patroni in infinitum, & dati quoque in Adoptionem, ex ijsq; jam datis suscepti: denique & uxor, & heres patroni, licet extraneus. de marito patronæ dubito.

XXV.

Quod autem quidam hodie putant, maritum ab uxore, doctorem à discipulo, quamvis parentis eum loco veteres habuerint, Dominum à cliente, sive Vasallo non posse, nisi impetratà prius venia, vocari: verum non videtur: tum quia his non tantum debeat, quantum parentibus & patronis, tum quia in Iure id nusquam lectum.

XXVI.

Ex priore ordine, sive numero, si quis vocatur, injuriarum agere potest, aliam enim poenam in eum, qui hos vocarit, non reperio, nisi apud Glossogr.

XXVII.

Ex altero numero, si quis sine permisso Vocatus fuerit, datur ei Actio in factum: quæ Actio absente patre, filio quoque familiâs, à Liberto paterno, in Ius vocato, datur, heredi non datur, neque in heredem. Estq; annua, poenam continens so. Aureor. quam si libertus inopiâ nequit exolvere, castigari potest à Præfecto Urbis. Si tamen eum poeniteat, & Actionem remittat, vel patronus vocatus non venerit, aut si non invitus vocatus sit, poena ei remittitur.

XXIX.

Hujus Iuris de parentibus & patronis, quia Reverentia est causa, eaq; causa perpetua est, & naturalis: rectè eo Iure & Iustiniani, & nostra ætas utitur. Violatur enim hæc Reverentia, non modò invitum ducendo, ut olim interdum fiebat, sed

sed etiam ipso genere Actionis, famosè puta, aut pudorem suggillantis, &c.

XXIX.

Eaq; nec Rusticitati hinc venia datur, cui aliàs parci solet, nec sexui.

XXX.

Patroni tamen hunc honorem amittunt, 1. Deportatione, 2. Restitutione natalium Liberti, 3. Prostitutione Libertarum, contra Legem venditionis, 4. Liberto aut Liberta ad jusjurandum adactis, ut Vxorem ducat, aut nubat. Liberi quoque Patroni hunc honorem amittunt, si vel capitis accusarint Libertum paternum, vel ei causam status moverint.

XXXI.

Non licet quoque ullum de domo sua in Ius Vocare, nisi aditum ad se præstet, aut ex publico conspiciatur. A balneo autem & Theatro, quin liceat, nemo dubitat. Sed de tabernaculo dubitatum fuisse, indicat Quintil. lib. 7. cap. 9. putatamen licere, ut ex horto & vinea.

XXXII.

Planè extrahi è domo sua, quæ tutissimum cuique refugium atque receptaculum est, nemo debet, in causis civilibus. In criminalibus aliud olim receptum.

XXXIII.

Iam verò ritè vocatus, ex quacunque causa, venire debet, etiam ex aliena Jurisdictione.

XXXIV.

Et olim quidem ex XII. tab. SI IN IUS VOCAT, ATQUE VEAT, Vocatus sequi statim debebat, aut nisi sequeretur, invitus duci poterat, ut & supra d. Hodie verò nisi velit, nõ cogitur statim ire, sed debet tamen statim & Viatori sportulas dare, quas victor postea ab Actore repetat, & vel satis dare, vel nudè, aut juratò cavere Iudicio sisti, intra xx. dies. non enim quælibet injuria est, duci in Ius eum, qui satis idoneum fidejussorem dare paratus sit. Videtur autem hæc satisdatio, Iudicio sisti, olim fuisse quoque dicta Vadimonii promissio.

B

XXXV.

Quod si ritè vocatus, idemq; ab alio neque exemptus, neque impeditus, non iuerit, saltem tempore constituto: is, etiam si non latitet, ex causa tamen, multa, pro Iurisdictione Iudicis damnari poterit. Rusticitati namque hîc parcitur. Remittitur quoque multa, si nihil intersit Actoris, eo tempore adversarium in Ius non venisse.

XXXVI.

Ceterùm si latitaverit; siquidem post fidei iussorem datum Actor ex edicto missionè in ejus bona impetrare poterit.

XXXVII.

Si verò post Cautionem juratoriam, eum Magistratus ab Actore aditus, ut perjurum requirit: & inventum prehendi jubere; non invento, diem certum præscribere debet, intra quem, si non venerit, idem Magistratus summam de causa cognoscit, & Actorem nisi evidens ejus sit Calumnia, mittit in possessionem omnium bonorum, quam tamen re integra, hoc est; ante distractionem, Reus recipiet, si & damna omnia Actori restituat, & fatiscet, Iudicio fisci.

XXXIX.

Is quoque qui non patitur se in Ius vocari, vel quia domi se contineat, vel quia vagetur, nullo rerum procuratore domi relicto: impunè id ferre non debet: sed poterit Acturus in ejus quoq; bona missionem, ad exemplum Edicti, ut ait Imp. impetrare.

XXXIX.

Edictis trinis & peremptorio, hic non rectè utuntur Pragmatici, quorum usus modò est in Eremodicio; aut in vera contumacia, hoc est, post litem contestatam. Cujus Eremodici, à quo Vadimonii veteris desertio plurimum differebat, poena est amissio litis: & contra verè contumaces lis nihilominus, licet *μονομερῶς*, peragi debet: antè litem contestatam, quae de re nunc agitur, *μονομερῶς* non debet.

XL.

Si vocatus non iuerit, sed ab alio impeditus: siquidem in ipsa Vocatione exemptus fuerit, datur Actori ex Edicto Actio

Actio in eum qui aut ipse exemerit, aut dolo malo, quò quis eximeretur, fecerit, sive per se sive per alium. quæ actio meram poenam continet, ideoq; si plures deliquerint, singuli in solidum tenentur, quanti ea res, de qua est controversia, aestimata fuerit.

XLI.

Quæ Actio etiam Calumniatori datur, hoc est, ei Actori, cujus verè non interest: heredi autem ita demum, si ejus intersit. Post annum, aut in heredem, omninò non datur.

XLII.

Si verò post Vocationem retineatur, sive Reus sive Actor, datur ei ex Edicto, de eo per quem factum, &c. Actio in id quod verè interest, adversus eum qui dolo malo per se aut per alios retinuerit: unius tamen solutio liberat alios, si plures deliquerint. Atque ita hæc Edicta de eximente & retinente, distinguenda, ut rectè & Dn. Cujac. admonuit.

XLIII.

Illud hîc admonendum eum, qui in Ius semel Vocatum, postea ad aliud Iudicium, de eadem re, vocat; cum ad id quod interest, Reo teneri, tum causa cadere quantumvis iusta.

XLIV.

Effectus autem in Ius Vocationis, præter modò expositum, sunt & illi: Vt inducat jus præventionis quod vocant, sive ut Ius revocandi forum impediatur, ut possessorem in mala fide constituat: Vt præscriptionem, longissimi temporis, fortasse & longi, interrumpat: ut ejus omissione Iudicium sit nullum. Vix enim est, ut lis pendere dicenda sit. Lis enim post contestationem, controversia antè dicitur proprie.

XLV.

Atque hæc de in Ius Vocatione. Nunc de Editione, quæ scilicet Reo Actor speciem futuræ litis demonstrat, plerumque libello, per Executorem reo, dum eum in Ius vocat, oblato, extra Iudicium, & ab ipso Reo die Editionis in tergo adscripta.

XLVI.

Hæc Editio Actionis summa æquitate nititur. Cum

enim nemo Actionem instituire cogatur, ideoq; instruere se-
se, quam diu velit, possit: in Reum autem Iudicium detur
invitum: æquissimum videtur, eum qui acturus est, edere
Actionem, ut proinde sciat Reus, utrum cedere, an contende-
re ultra debeat: & si contendendum putet, veniat instru-
ctus ad agendum, cognita Actione qua conveniatur.

*Iohannes tamen Asinius 80. casus exponit, quibus Libellus non sit ne-
cessarius. sed confundit ille iudicia cum Actibus extrajudicialibus.
Ita et de In Ius Vocatione supra.*

XLVII.

De hujus Libelli, qui conventionalis, & Græcè *αἰτιολογία*
dicitur, (sunt enim & alia multa Libellorum genera) forma,
& operosa, conceptione magnopere laborant Pragmatici,
Primum Syllogismo eum faciunt similem, cujus & tres sint
partes, Narratio facti, causa sive medium concludendi, &
conclusio.

*Hodie Pragmaticorum libri referti sunt formulis libellorum, Articulo-
rum, &c. Quam multa illi de Libello Inepto, Obscuro, Genera-
li, Alternativo, Incerto; Quam multa de Articulis, quæ pleraq;
aut sunt aliena, aut pleraq; levia, & inania, de quibus et in libello
de Divis. Glossogr. dictum.*

XLIX.

Sed hæc ab usu Iuris Civilis planè aliena sunt, quo Libel-
lus hic nihil aliud, quam Actionis Editionem continet. Edi-
tione autem id tantum agitur, ut reus cognoscat, quam Actio-
nem contra se Actor intendere velit.

XLIX.

Facti autem Narratio, non in Actione Edenda, sed in li-
te contestanda interponi solet. Quæ facti Narratio, & ut ve-
teres vocant, Causæ conjectio, ab Editione Actionis pluri-
mum differt.

L.

Error de Narratione facti, peperit fortassis & eam quæ-
stionem, An causa Actionis: & alteram, An nomen Actionis,
in Libello sit exprimendum. De utraq; valde altereantur
Interpp. Et causam Actionis quidem in personam, plerique
exprimen-

exprimendam contendunt, Actionis verò in Rem non item.
Sic nomen & titulum Actionis, Iure quidem Civili exponen-
dum ajunt, non verò ex Pontificia decretali. c. dilecti. de Iu-
dic. Cum in Libello Editionis Actionis contineatur, hoc est,
demonstratio & admonitio ejusmodi, ex qua Reus intelligat,
quid Actor ab ipso petat. Id autem sine causa intelligi vix po-
test, sine nomine, potest. Et tamen Libellus concipi, sive Edi-
tio Actionis ita fieri, & olim, solet, & hodie debet, ut non tan-
tum causa, sed etiã species Actionis intelligatur, adscripto die.

LI.

Idem Dd. non contenti his Libelli tribus partibus, octo
ferè clausulas Libellorum præterea commenti sunt, sæpè &
imperitiæ, & fraudis velamenta: quarum tamen in Iure ne
vola quidem, aut vestigium apparet. Eas nos singillatim alio
in loco refellimus.

LII.

Ex eodem capite manavit & Cumulatio, quam vocant,
Actionum, in Libello, cum duas quis, aut tres actiones simul
dicat, quod veteres non facile soliti sunt: nisi cum incertum
est, quæ potius Actio teneat, tùm enim duas dicamus, prote-
stati, ex altera nos velle consequi, quod nos contingit.

LIII.

Utilitas Cumulationis vulgò hæc adfertur, ut uno eo-
demq; Libello, & Iudicio, multæ simul controversiæ termi-
nentur. honesta sanè oratio. Sed neque eum finem adsequun-
tur, ut res ipsa clamat, Cumulatores: & multis ipsos Iudices in-
commodis seq; implicant. Primum fieri non potest quin di-
versis Actionib. & petitionibus, & Iudicis, & Rei animus di-
strahatur. Deinde ea est diversarum Actionum conditio sæ-
pè, ut in una ferè nihil possit Iudex, in altera multum. Præter-
ea fit interdum, ut pugnantia petantur. Etsi enim multis re-
gulis, exceptionibus ac distinctionibus conantur ab hoc repu-
gnantiæ incommodo se expedire, quam feliciter tamen id illis
succeedat, uno exemplo hic libet demonstrare. Si verum licet
dicere, causa hujus Cumulationis, quam nonnulli cum Actio-
num concursu non rectè confundunt, nulla videtur alia esse,

quàm ignorantia veræ Actionis. Dum enim non satis in Iure versati Pragmatici quidam, libellum concipere rogantur, & Actionem propriam & accommodatam non vident: ne aberrent, dicunt plures: Vt si non profint singula, multa juvent: aut potius, si non succedit hac, alia tentetur via.

L I V.

Exemplum Cumulationis repugnantium inter se Actionum est hoc, quòd possessoriam & petitoriam Actionem, uno eodemq; libello conjungant: quod non modò juri, sed etiam rectæ rationi adversatur, ut eruditè demonstrat Dn. Donellus, ad l. 3. C. de Interd. & explicatum quoq; nuper ad L. naturaliter 12. §. nihil commune. ff. de Acquir. poss.

Si novam hanc Cumulationum artem nosse quis velit, adeat Glossogr. Bart. ad l. 3. C. de Edendo, qui præter ceteros eam rem longo tractatu explicavit.

L V.

Edita autem semel Actio, & emendari, & mutari, non modo antè, sed etiam post litem contestatam, in eodem Iudicio, potest, ex nova Zenonis constitutione.

L V I.

Præter Actionem de qua adhuc disputavimus, cogitur & Instrumenta sua, atq; Rationes Actor Reo edere, etiam ante Litis Contestationem.

L V I I.

Videntur enim esse duæ Instrumentorum Editiones, quarum una fiat Reo, ferè ante litem cõtestatam, & exemplis, sine die & Consule: Altera fiat Iudici, post Litem Contestatam non exemplis, sed Authenticis, cum die & Consule.

L I X.

Convenit autem & AEquitati & Iuris rationi, ut Reus quidem ad se instruendum, ea sibi edi postulet: non verò ut Actor à Reo idem petat, non enim oportet originem petitionis, ex Instrumentis ejus, qui convenitur, fundari.

L I X.

Ex causa tamen & Actori hæc Editio fieri debet, ut si sua ipse Instrumenta, casu fortuito, incēdio, naufragio, bello ami-

Argen-

L X.

Argentarij quoq; eorumq; heredes, & Nummularij, ijs ad quos res pertinet, postulantis, & jurantibus, non calumniæ causa petere, Rationes cum die & Consule à Præto edere compelluntur, proposita Actione in factum, in id quod interest, non ut totus Codex Rationum, sed ea sola pars, quæ ad instruendum aliquem pertineat, inspiciatur & describatur.

L X I.

Quod idem ad Mercatorum Codices quidam porrigunt: quorū interpretatio à Fulgofio, alijsq; doctis viris merito improbat.

L X I I.

Planè feneratores à Clemente Pontif. Rom. jubentur & Actori suas Rationes edere.

L X I I I.

Fisci notum est Privilegium, ut ipsi agenti, is unde petitur, in causâ civili, edere suas rationes teneatur.

L X I V.

Edenda autem sunt omnia, quæ quis apud Iudicem editurus est: alia, quibus usus non est, non compellitur edere: verba quoq; Testamenti, si Legatū petatur, non jubentur edi.

L X V.

Acta publica, tam civilia, quàm criminalia, non modò Reo, sed etiam Actori, & omnibus quorum interest, is apud quem res agitur, inspicienda exhiberi jubebit.

L X V I.

Eorum fides inter omnes, & non inter eos modò, inter quos sunt facta, valere debet.

P A R E R G A.

I.

POSSE Vasallum Feudum invito Domino refutare, sive feudum certorum servitorum Legem, & obligationem adnexam habeat, sive non.

II.

Domini ejus qui promisit Vasallo, se illo mortuo sine liberis, ejus fratrem investiturum, heredem ex ea promissione non teneri.

F I N I S.